

Sygn. akt II Ca 1077/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Klesyk

Sędziowie: SSO Elżbieta Ciesielska (spr.)

SSR Hubert Wicik (del)

Protokolant: starszy protokolant Beata Wodecka

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2015 r. w Kielcach na rozprawie

sprawy z powództwa (...)z siedzibą w G.

przeciwko R. S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Busku - Zdroju

z dnia 28 maja 2015 r. sygn. IX C 126/15

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Pińczowie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

II Ca 1077/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem zaocznym z dnia 28 maja 2015 r. Sąd Rejonowy w Busku-Zdroju oddalił powództwo (...) z siedzibą w G. przeciwko R. S. o zapłatę.

Sąd Rejonowy ustalił, że ze złożonego przez powoda wyciągu z ksiąg rachunkowych z dnia 9 stycznia 2015 r. wynika, iż doszło do cesji wierzytelności z umowy pożyczki z dnia 20 maja 2008 r. Wartość tej wierzytelności w dacie operacji wynosiła 20 927,08 zł. Wymagalna należność to kwota 28 537,87 zł z czego kapitał wynosił 17 451,50 zł, odsetki – 10 686,37 zł i koszty – 400 zł.

Sąd Rejonowy ocenił powództwo jako nieuzasadnione. Stwierdził, iż powód nie udowodnił, wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi wynikającemu z art. 6 k.c. ani rzeczywistego istnienia wierzytelności w stosunku do pozwanego, ani jej wysokości. Przedłożony przez powoda wyciąg z ksiąg rachunkowych nie ma waloru dokumentu urzędowego i nie wystarcza do udowodnienia powyższych okoliczności.

Apelację od wyroku wywiódł powód zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

- naruszenie art. 233 k.p.c., polegające na przekroczeniu zasad swobodnej oceny dowodów, wyrażające się w sprzecznym z zasadami logicznego wnioskowania i zasad doświadczenia życiowego uznaniu przez sąd, że wyciąg z ksiąg rachunkowych powoda nie stanowi wiarygodnego dowodu na przejście wierzytelności, podczas gdy księgi rachunkowe funduszu podlegają kontroli Komisji Nadzoru Finansowego, a więc stanowią wiarygodny dowód na poprawność zawartych w nim danych, w szczególności w sytuacji, kiedy pozwany nie kwestionował cesji wierzytelności na powoda, a zapisy w tym wyciągu są spójne z całością dokumentacji zgromadzonej w sprawie,
- naruszenie art. 328 § 2 k.p.c., polegające na braku uzasadnienia podstawy faktycznej oraz wskazania przyczyn, dla których Sąd odmówił wiarygodności i mocy dowodowej wyciągu z ksiąg rachunkowych powoda, co powoduje niemożność weryfikacji prawidłowości orzeczenia w tej kwestii,
- naruszenie art. 230 k.p.c. polegające na jego niezastosowaniu i uznaniu okoliczności istnienia oraz wysokości zadłużenia pozwanego za nieudowodnioną, podczas gdy pozwany na żadnym etapie postępowania powyższego nie zakwestionował, co kwalifikowało uznanie przez Sąd faktu zarówno istnienia, jak i wysokości zadłużenia za przyznany,
- naruszenie art. 339 k.p.c. oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji RP poprzez jego błędne zastosowanie i wydanie wyroku zaocznego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego w sprawie, podczas gdy twierdzenia powoda budziły uzasadnione wątpliwości Sądu, a tym samym pozbawienie powoda prawa do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez niezależny i bezstronny Sąd,
- naruszenie art. 232 k.p.c. w zw. z art. 227 oraz 233 k.p.c. poprzez wydanie orzeczenia na podstawie niepełnego materiału dowodowego, bez uprzedniego przeprowadzenia postępowania dowodowego z dokumentów w postaci pierwotnej umowy o kredyt gotówkowy wraz z dokumentacją, (...), wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, umowy cesji wraz z wyciągiem z załącznika, mimo wskazanie przez powoda w pozwie tych dowodów na okoliczności mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy,
- nierozpoznanie istoty sprawy.

W oparciu o te zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu z pozostawieniem temu Sądowi orzeczenia o kosztach postępowania za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona o ile zmierza do uchylenia zaskarżonego wyroku.

Stosownie do art. 339 k.p.c. Jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny (§1). W tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa (§ 2). Powyższy przepis daje Sądowi możliwość wydania wyroku zaocznego w razie niestawiennictwa pozwanego, przy czym nie musi to być wyrok uwzględniający powództwo. Sąd może bowiem lecz, wbrew wywodom apelacji, nie musi przyjąć za prawdziwe twierdzenia co do okoliczności faktycznych zawartych w pozwie, co do których pozwany nie wypowiedział się, a w sytuacji gdy powźmie wątpliwości co do tych twierdzeń to obowiązkiem strony powodowej jest udowodnienie faktów powołanych w pozwie,. Sąd zawsze jest zobowiązany rozważyć, czy w świetle przepisów obowiązującego prawa materialnego, same twierdzenia powoda uzasadniają uwzględnienie żądań pozwu, w zakresie tym bowiem nie obowiązuje domniemanie z art. 339 § 2 k.p.c.. Negatywny zaś wynik takich rozważań skutkuje nie wydaniem wyroku zaocznego uwzględniającego powództwo, w oparciu o same twierdzenia pozwu, a brak ich udowodnienia może ostatecznie skutkować wydaniem wyroku zaocznego oddalającego powództwo. (por. wyrok

Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 września 2013 r., I ACa 494/13, Lex nr 1378705, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1997 r., I CKU 115/97).

Z powyższego wynika, iż zarzuty naruszenia przepisów art. 339 k.p.c. i art. 230 k.p.c. są nieuzasadnione, bowiem samo niezakwestionowanie przez stronę przeciwną okoliczności i dowodów wskazywanych w pozwie nie powoduje automatycznego uznania ich przez Sąd za prawdziwe. Wskazać również należy, iż wbrew zarzutom apelacji Sąd Rejonowy wyjaśnił w uzasadnieniu dlaczego w jego ocenie niewystarczającym dowodem jest sam wyciąg z ksiąg rachunkowych powoda powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego. Tym samym za chybiony należało uznać także zarzut naruszenia art. 328 k.p.c.

Pomimo jednak nietrafności wskazanych wyżej zarzutów, zaskarżone orzeczenie podlegało uchyleniu z powodu zasadności pozostałych zarzutów apelacji i konieczności przeprowadzenia przez Sąd pierwszej instancji postępowania dowodowego w całości od początku, a to wobec nieprzeprowadzenia dowodów zaoferowanych przez stronę powodową.

W treści pozwu powód zawarł wnioski o przeprowadzenie dowodów z pełnej dokumentacji wierzytelności, w tym w szczególności dowodu z umowy kredytowej, z której wynikać miało dochodzone roszczenie, umowy sprzedaży wierzytelności, wyciągu z załącznika do tej umowy, rozliczenia wierzytelności, wskazujących na wysokość roszczenia, które powód zobowiązał się złożyć w razie wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty. Powód zatem zaoferował Sądowi inne dowody, które nie były w jego ocenie konieczne do uzyskania nakazu zapłaty, o wydanie którego wnosił. Potrzeba ich powołania aktualizowała się w jego ocenie tylko w razie wniesienia przez pozwanego sprzeciwu.

Nakaz zapłaty nie został jednak wydany przez Sąd. Przewodniczący zaś zarządzeniem z dnia 27 kwietnia 2015 r. wyznaczył rozprawę zobowiązując pełnomocnika powoda m.in. do złożenia w terminie 7 dni wniosków dowodowych pod rygorem utraty prawa powoływania ich w dalszym toku procesu (k.30). Zarządzenie to zostało ostatecznie nieprawidłowo wykonane przez sekretarza sądowego, bowiem w piśmie skierowanym do pełnomocnika powoda, nie zostało zawarte zobowiązanie do złożenia w terminie 7 dni wniosków dowodowych pod rygorem utraty prawa do powołania ich w późniejszym terminie (k. 31), co mogło sugerować, iż wywody zawarte w pozwie nie budziły żadnych wątpliwości Sądu.

Ponieważ więc na skutek błędu pracownika Sądu, który to błąd nie może obciążać strony procesu, powód nie uzyskał informacji o nałożonym na niego obowiązku i nie przedłożył dowodów wskazanych w pozwie, Sąd nie mógł wyciągać wobec strony powodowej negatywnych konsekwencji. W szczególności nie mógł uznać, bez przeprowadzenia dowodów zaoferowanych w pozwie, że powód nie sprostował ciężarowi udowodnienia powództwa i nie wykazał materialnoprawnych przesłanek roszczenia.

Wobec zaś faktu, iż Sąd nie przeprowadził w ogóle zaoferowanych przez stronę dowodów, obecnie zachodzi konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. A skoro tak, to stosownie do przepisu art. 386 § 4 k.p.c. zaistniała konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Pińczowie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego. Przeprowadzenie przez Sąd II instancji postępowania dowodowego w tak szerokim zakresie, spowodowałoby przejęcie w istocie przez ten Sąd roli Sądu I instancji i w konsekwencji pozbawiłoby strony możliwości zaskarżenia wydanego w następstwie tych czynności orzeczenia, naruszając tym samym zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego. Zasada ta nie polega bowiem na formalnym istnieniu w danej sprawie co najmniej dwóch instancji oraz ustanowieniu dostępnego środka zaskarżenia, ale na realnym zagwarantowaniu stronom możliwości skorzystania z tego środka i przeniesienia sprawy do wyższej instancji i przeprowadzenia merytorycznej kontroli orzeczenia, także z uwzględnieniem kontroli zagadnień związanych z ustaleniem stanu faktycznego / por. stanowiska Sądu Najwyższego zaprezentowane w orzeczeniach: z dnia 21 maja 2002r , III CKN 948/2000 i z dnia 20 październik a 2010r. III CSK 323/09 / .

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Rejonowy, w pierwszej kolejności winien rozstrzygnąć o dopuszczeniu dowodów załączonych przez powoda do apelacji, a następnie po przeprowadzeniu zaoferowanych dowodów dokonać ustaleń stanu faktycznego, oraz oceny prawnej poczynionych ustaleń w kontekście rozstrzygnięcia zgłoszonego żądania.

SSR Huberty Wicik (del.) SSO Małgorzata Klesyk SSO Elżbieta Ciesielska